

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES SLOVENIAN WORLD CONGRESS

1. V. KONFERENCA SLOVENSKIH PLANINCEV IZ SVETA IN SLOVENIJE

26. – 29. junij 2008

Svetovni slovenski kongres- SK je v dneh od 26. do 29. junija na Bledu in drugih krajih po Gorenjski v sodelovanju in ob podpori Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Ministrstva za šolstvo in šport, Ministrstvom za kulturo, Triglavskega narodnega parka in Slovenske planinske zveze pripravila prvo strokovno srečanje o slovenskem planinstvu po svetu. Namenjeno je bilo spoznavanju in povezovanju naših planinskih organizacij iz sveta s sorodnimi v Sloveniji.

Posveta se je udeležilo preko 120 udeležencev; gostje iz sveta so prišli iz Argentine, Avstrije, Italije, Hrvaške, Švice, Srbije in Nemčije.

Konferenca je obsegala predavanja in predstavitve, filmski večer, razstavo v Pocarjevi domačiji v Radovni in študijske poti. Ob začetku konference smo izdali tudi zbornik s prispevki sodelujočih v programu.

Uvodna slovesnost

»Slovenci smo planinski narod, kot taki smo gradili narodno samozavest, ki je pripomogla tudi k naši državnosti.« so besede Simona Drenik, predsednice Slovenske konference, s katerimi se je srečanje po glasbenem uvodu Ivana Arnška in Tomaža Plahutnika tudi začela. Predsednik Državnega zbora France Cukjati je v pozdravnem nagovoru dejal, da imamo Slovenci pripadnost naravi in našim goram zapisano v genih, tudi generacije na tujem, ki z ljubeznijo do narave utrjujejo pristno slovensko identiteto. Navzoče je v imenu častnega pokrovitelja, ministra RS za šolstvo in šport dr. Milana Zvera pozdravil sekretar Marko Rajšter: »Planinstvo je dragocena dediščina slovenstva«. Tudi Zorko Pelikan, vodja Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je povzel, kako si je slovenski človek, daleč od domovine a blizu bariloških gora, pričaral košček izgubljenega raja pod Triglavom.

Pozdravom so se pridružili še direktorica Triglavskega narodnega parka dr. Marija Markeš ter predsednika Planinske zveze Slovenije, mag. Franc Ekar in Slovenskega gorniškega kluba Skala, dr. France Sevšek.

Predavanja in predstavitve

Slovensko gorništvu v luči narodne identitete in zavesti je skozi svojo osebno zgodbo Slovenca na tujem prikazal Peter Skvarča iz Argentine, eden največjih svetovnih strokovnjakov za ledenike. Poudaril je, da je »gorništvu podzavestna vez med domačim in tujim svetom«. Predavanje je sklenil z mislijo, da so slovenska imena in plezalne smeri, zarisane v argentinskih Andih, trajen spomenik vsem slovenskim gornikom.

Z nekaj poudarki iz zgodovine slovenskega gorništvu je dr. Stanko Klinar spomnil na prve vznike našega planinstva - narodnozavedne in ne toliko športne - in na začetnika modernega alpinizma vzhodnih Alp, tudi Slovenca na tujem, dr. Valentina Staniča. Silvo Karo, ki je tudi sam vrhunski alpinist, je predstavil mejnike v slovenski svetovno pomembni alpinistični beri. Mojca Volkar je nanizala zaključke svojega mladega raziskovalnega dela, usmerjenega v proučevanje slovenskih

poimenovanj vrhov in smeri v svetu. Največ vrhov nosi slovensko ime v Patagoniji (primera: Slovenski zvonik in Pico Eslovenia) in na Grenlandiji (Slovenija Fjeld...), slovenskih plezalnih smeri pa je največ v Himalaji.

Zamisel o novo nastajajočem Slovenskem planinskem muzeju, v katerem bo mesto našlo tudi gradivo o planinstvu na tujem, je predstavil Miro Eržen, vodja projekta.

Osrednji del konference je pripadal predstavitvam planinskih organizacij izven Slovenije

Te organizacije še zdaleč niso le športne, ampak je njihovo poslanstvo dosti širše: so del utrjevanja in razvijanja narodnostne pripadnosti ter utrjevanja slovenskega jezika in kulture. O zgodovini, poslanstvu in načrtih so spregovorili predstavniki slovenskih planinskih društev: Trst, predsednica Marinka Pertot, Celovec, predsednik Hanzi Lesjak, Predarlško, predsednik Štefan Felbar, Triglav iz Zúricha, nekdanji predsednik Metod Fikfak, in društva iz Bariloch, član vodstva društva Boris Kambič. Planinsko družino Benečije je predstavil Matija Cendou. Ob planinskih društvih so se predstavile tudi planinske skupine, ki delujejo v okviru kulturnih društev: s Slovenskega kulturno prosvetnega društva Bazovica z Reke Darko Mohar, Slovenskega kulturnega društva »Istra« Pulj, Bojan Bukovnik in z Društva Slovencev Planika iz Zrenjanina, Aleksandar Andelić.

O ohranjanju vrednot gora

Marjeta Keršič Svetel, predsednica programskega odbora konference, je vodila okroglo mizo o vrednotah gora, kako se jih zavedat in kako jih ohraniti. K sodelovanju je povabilo širok krog sogovornikov, tako, kot je širok spekter vsega vrednega, kar nam dajejo gore. Z nami so bili: dr. Tanja Peterlin Neumaier iz Nemčije, raziskovalka dela in življenja Valentina Staniča (Gore so vez prijateljstva med narodi.), mag. Martin Šolar, s Triglavskega narodnega parka (Triglavski narodni park je eden najpomembnejših naravnih zakladov Slovenije.), dr. Matej Ogrin, direktor CIPRE, društva za varstvo Alp, (Iščemo rešitve, kako živeti in ostati v Alpah.), Janez Bizjak, Inštitut Alpe (So tudi podnebne spremembe posledice zanikanja elementarne kulture pri odnosu do Alp?), dr. France Sevšek, predsednik Slovenskega gorniškega kluba Skala (Sodobno gornišstvo ni šport in borba za zmago nad naravo, je sožitje z njo), mag. Franc Ekar, predsednik Slovenske planinske zveze (Prizadevamo si za najpopolnejše partnerstvo človeka z gorami, začeni z vzgojo mladega rodu.) Luigia Negro, pobudnica in sodelavka v projektu »Spoznati Rezijo« (V planino Rezijani gredo radi še danes. Manjka živine. V planini živine ni več.) Dr. Rafko Dolhar, predsednik Slovenskega zdravniškega društva v Italiji (Planinarjenje je bila tudi vzgoja, utrjevanje narodnostne pripadnosti, ki je bila sredi italijanskega okolja na prepihu, a nikoli ogrožena.), Roman Benet, vrhunski plezalec, Kanalska dolina (Ljudje pod osem tisočaki živijo revno, a bolj polno in kvalitetno življenje.) in Marija Bolčina, predstavnica visokogorske vasi Čadrg (Čadrg je tako zaostal, da je danes najmodernejši v Evropi).

Filmski večer in razstava o slovenskem planinstvu po svetu

V okviru konference smo pripravili večer z ogledom izbranega gradiva iz filmske zakladnice slovenskih gorniških podvigov: V kraljestvu Zlatoroga, izbranih filmov o Dinku Bertonclju, izseka iz filma o Valentinu Staniču ter dokumentarnega filma nemške televizije o raziskovalnem delu Petra Skvarče na Antarktiki.

Namesto »predfilma« pa smo se prek spletnih povezav srečali z Dinkom Bertoncljem iz Bariloch, legendo argentinskega andizma in slovenskega gornišstva.

Na Pocarjevi domačiji v Radovni smo odprli pregledno razstavo zbranega slikovnega in dokumentarnega gradiva o slovenskih planinskih društvih na tujem. Odprtje so pospremile ljudske pesmi v izvedbi dekliške skupine Katice.

Študijska pot v Bohinj, predavanje o Triglavskem ledeniku, nedeljski vzpon na Dovško rožco in zaključek ob Aljaževem domu v Vratih

Udeležence srečanja smo pod vodstvom Marjete Keršič Svetel popeljali na sobotno študijsko pot v Bohinj. Na študijski poti smo se najprej ustavili na Bohinjski Beli – vojaki so nam predstavili vojaško šolo gorništvu in svoj center odličnosti v okviru Nata. Tudi pripadniki Slovenske vojske postajajo vse pogostejše Slovenci po svetu. Pot nas je vodila skozi Sotesko do Ribčevega Laza, nato na Vogel, k slapu Savici, zaključili pa smo jo v Stari Fužini s predavanjem mag. Boruta Peršolje o Triglavskem ledeniku.

V nedeljo so se v spremstvu dr. Stanka Klinarja najbolj vneti povzpeli na Dovško rožco, nekaj se nas je odločilo za pešpot po dolini Vrat, najbolj pogumni so plezali v Triglavski steni, skupaj pa smo se našli popoldne ob Aljaževem domu in s sveto mašo, ki sta jo darovala France Urbanija in France Rihar - tako bi verjetno storila tudi naša triglavska legenda Jakob Aljaž - zaključili srečanje - z mnogimi resnimi načrti za nove vzpone v skupni vseslovenski planinski navezi.

Zaključek

Slovensko planinstvo v zamejstvu in po svetu je kot gradnik slovenske nacionalne zavesti potreboval posebno sprejetost in pozornost matične dežele, kar je bil tudi osnovni namen konference. Na njej so predstavniki planinskih društev zunaj RS in društev iz Slovenije zvedeli drug za drugega, navezali stike in našli priložnost za skupne načrte. Uspelo nam je zbrati pomembno arhivsko gradivo in ga predstaviti na razstavi, ki bo svoje mesto lahko našla tudi na drugih razstavnih mestih. Pomembna je bila predstavitev Slovenskega planinskega muzeja. Svetovni slovenski kongres si bo prizadeval, da bo tam svoje mesto našlo tudi gradivo slovenskih planinskih organizacije izven RS.